

A 2465

A. E. Sööt'i

Uued Luuletused.

Librale A. Thunni ce
calucner mälur lufur

R. Stolt

A 2465.

Saatus.

K. E. Sööt'i uned luuletused.

Jurjewis (Tartus).

Trükitud Sööt'i trükikojas.
1899.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 25 Ноября 1898 года.

Oma hauas.

Annetuseks.

Emakene, hellakene,
Kõige armsam emake!
Wõta wastu siin mu laulud —
Died Sinu hauale.

Siin mu laulud: lein ja valu,
Pisarad nii palawad.
See wast ainukene anne,
Mis Sa oma pojalt saad.

Ei me lihtjas taluperes
Moeks olnud ialgi,
Tuua kingitusi Sulle,
Sõnu luua ilusi.

Mis ma tegemata jätnud
Eluajal, emake,
Kuba lihtjas lauluhääles
Kanda nüüd Su kalmule.

Minu altar.

Minu altar ilisihgne
 Halja metsatuka sees,
 Kus ma raskusest ja ristist
 Üles waatan filmawees.

Ei mu altril' anna walgust
 Kiiuulatuli särades,
 Ei ta hiilga hõbes, kullas,
 Sammeti ja fiidi sees.

Minu palwepait — mu altar —
 Armas ema hauake . . .
 Sääal mu süda süttib palwes,
 Troosti leian hingele.

Sääal on sinililled hõbe,
 Kullerkupud kullakroon,
 Sääal on koit tal kiiuulatuleks,
 Öhtulambiks ehajoon.

Lillekesed, kummardage.

Lillekesed, kummardage
 Selle künka ees —
 Ta on plüha kõigi teiste
 Pühaduste sees.

Oh ta warjab palju armu,
 Häädust oma all,
 Mis ei terve ilma wäärtus
 Kanna kaaluwal. — —
 — — — — —

Villekefed, kummardage
 Selle künkale —
 Tema peidus mulla pöues
 Puhkab emake.

Warane kewade.

1897.

Tänaawune kewad tuli
 Waremalt kui ialgi,
 Ja need lilled! Oh need tõusid
 Määratuma hulgani.

Villed, linnud tõttasivad
 Nagu pulmapidule . .
 Oh ei! Pulma nad ei tulnud —
 Pulmalust jäi kõrwale.

Kendel teine põhjus tulla,
 Teised soowid rutata:
 Remad tuliwad mu kalli
 Oma hauda ehtima.

Wöörfiskäik.

Eila oma ema juurde
 Väfsin wöörjile —
 Otsisin ta asukoha,
 Haua, ülesse.

Villeke ja waike palwe
 Lapse-meelega —
 See ep kõit, mis külastatiks
 Ühes wõtfin ma. . . .

Ematene minu käigu
 Bastas lahkestest:
 Täna öösel tema ilmus
 Unes minule,

Nimetas mind kalliks lapseks,
 Silitas mu pääd,
 Andis suud ja soowis mulle
 Elus kõike hääd.

Ema! . . . oh su armu tunnen
 Sajawõrra ma,
 Ja su mälestus mull' püha,
 Kallis lõpmata.

E m a l e.

Olin mina weškiteel wõi turukäigul,
 Olin naabri peres wõõruisel,
 Jkka hella emake mind ootas kodu,
 Jstus pooleööni ülewel.

Nüüd, kus kaeladwašt leheilu langes
 — Kured tõttasiwad lõunasse, —
 Ja kui lumi langes nagu walgeis õites —
 Pangesid mu ema hauale.

Küllap minu emakene nüüdgi ootab,
 Dotab wiimses kodupaigas mind . . .
 — Emakene, kõige kallim, armsam ema,
 Wähe aja pärast näen ma sind!

Sina tead, meie naabritalus kaswas
 Neiukene nagu lilleke,
 Sina tunned tema wiisakust ja kombet,
 Tunned, kuis ta sünnib minule.

Euba, et ma jelle neiukese kõrwal
 Wõiksin käia mõni aastagi:
 Tema kätte wõid ja oma waranduse —
 Oma poja — anda julgesti.

Hauakalmul.

Õitsew kewad. Haudadel on waiksus.
 Minult kuuse ladwalt ülewalt
 Waagub wares — kurja kuulutaja —
 Nagu ähwardades, tumedalt.

Ja me istusime käsi-käes
 Sääl, kus emakene puhkamas,
 Seadisime õisi haua pääle,
 Kuna filmad seifid pisaräs. —

Nüüd on jälle kewad. Aga üksi
 Palwetan siin hauakalmul ma,
 Kalmul, kuhu ühe kallid kõrwa
 Kanti teine kallid puhkama.

Kaitseingel.

Ära kaeba noori meesi,
 Ära leina nii,
 Et su hella emakene
 Hauda kanneti.

Ära kaeba, et sa üksi
 Glad ilma pääl,
 Et on waihin'd igawesti
 Oma armu hää.

Ära kaeba, — üks on finul
 Seltfiline veel:
 Oma õnnistus on saatjaks
 Sulle eluteel.

Igal pool kui kaitseingel
 Käib ta sinuga,
 Kui ja meelega ei astu
 Kurja kammitsa.

Isamaa pinnal.

Mis mul rinnas.

Mul on nelijada laulu
Ja üks süda rinnasja —
Siida sügaw, süda awar,
Euuletuste hallik ta.

Sinna mahub sõbrakene,
Mahub mõni teinegi,
Mõni teine kallis, armas,
Mulle ustar surmani.

Sinna mahub juwe-soojus,
Sada õhetawat tuld,
Mahub sätendaja päike,
Kumendaja koidukuld.

Sinna mahub lillekene,
Vinnukene lauluga,
Mahub õnnistus ja palve,
Püha, kallis isamaa.

Ja kui wale tõstab lippu,
 Meleohus wääraja,
 Kui on õigus ristisambas,
 Hädaohus isamaa:

Siis jääb wehib walgutuli
 Väbi wandelise öö,
 Tuhat sõda kurja wastu,
 Hirmus tatumise töö!

Ja nad püüdsid seletada.

1895.

. . . Ja nad püüdsid seletada pikas kirjas:
 Sõnakõla olla isamaa;
 Rahvus olla juhmi mõttekuju,
 Meie ajasse ei sündida.

Ja nad laulsid, Eesti rahwas, sulle:
 Mene, tekel . . . hirmutusega,
 Sulle, keda seitsesada aastat
 Püüdsid ilmaaegu surmata.

Nemad otsiswad sulle süüdi:
 Tööde tarwis puududa sul püüd,
 Sul ei olla kõlblust, — ainult lõbu
 Geista sinu päewakorral nüüd.

Oh ma palun, südameta mehed,
 Arge usku minult riisuge,

Ušku, et mu isamaa ja rahwas
Pole küps weel hauawilule.

Palun, wärdjad, palun, surnumatjad,
Surnumatjad narrikuuesä,
Ärge riisuge mult wiimast lootust,
Lootust, mille pärast elan ma.

Dr. M. Weske. *)

„Ma lään ära, kallid wennad,
Aga siia jääb mu waim —
Ta on sugurahwa oma,
Gesti pinnal kaswand taim.“

Ja ta läks ja elas kaugel,
Kaugel wõõra rahwa ra'al;
Aga waim ei püfinud wõõrsil —
Wiibis kallil kodumaal.

Ja see waim kui päiksesära,
Hiilgaw tõde igawest,

*) Kui Dr. M. Weske 1886 aastal Tartust Moskwa sõitis, ütles ta sõpru jumalaga jättes: „Ma lään ära, aga mu waim jääb siia!“ Nüüd, kui ma J. Jõgeweri luuletuste hulgas laulu „Dr. M. Weske tuas esimest korda“ lugesin, tuliwad mulle need sõnad elawalt meelde ja ma katjusin nad lauluks laiendada ja riimisse seadida.

Hüüdis: „Üles poole, üles!
 Walgus elustagu meest!“ . . .

Kodus tema mõte, luule,
 Kui ka mõõrsil isegi . . .
 Nastab läksid . . . Tema toodi
 Surnukirstus tagasi. —

Nüüd ta puhkab Maarja mullas,
 Aga waim käib meie ees,
 Hüüab: „Üles poole, üles!
 Walguft nõua, Eesti mees!

P i d u l.

Oli pidu. Kaugelt lõunast
 Võõra rahwa liikmed koos:
 Üliõpilased, sõbrad,
 Tutwad oma rahwa joos.

Astus ette neiukene
 Rahwatanud, tõfine,
 Rääkis sõlarikkas riimis
 Mahedaste, waikseste.

Rääkis kaebawalt ja kurwalt,
 Rääkis nagu paludes,
 Rääkis nagu käskiw ingel
 Ülekohut trahwides.

Mina wahest olin ainus
 — Eesti rahwa liige jääl, —
 Kellel wõõras nende kõne,
 Wõõras nende lauluhääl.

Aga jüisgi sain ma aru
 Selle neiu sõnadest —
 Nad kui kodu kaebehääled
 Ammu tuntud südamest.

Ja mul meelde tuli rahwas,
 Wõõras rahwas lõunasja,
 Keda farm ja wali saatus
 Wintsutamid lõpmata.

Meelde tuli Eesti rahwas,
 Gestimaa, mu eideke,
 Kellel', raske ajal löödud
 Werehaawad südame.

Kääpa kaldal.

Kewadene tuul,
 Mille pehmes, soojas süles
 Kaob lumi wajuks kui waht,
 Oli waitunud.
 Waitunud ka oli inimeste kaja,
 Waitund, wäfind rammetufena.

Waikind nende soowid, mis kui wereudus
 Rooste kombel toowad hufatuft;
 Waikind soowid — soojad päikse kiired,
 Mis kui walgetiivulised tuwid
 Tõuswad üles taewasinasse.
 — Rõik nad seiswad nüüd
 Musta uneingli — surma seltsimehe — tiiva all,
 Tajakesti unes hingates. — — — —

Rääpa kallast katsid laiad wood,
 Nagu mängides, kui lauldes kohinal;
 Saulsid laulu ammu möödaläinud uinund a'ast,
 Millest wahest muinasjutu huul
 Salalisel häälel unistab.

Minult mõni, mõni temast aru saab,
 Kellele on Juta oma kuldse uju
 Pannud surelise filmale.

Mõned hiljaks jäänud jää- ning lumekambad
 Wajusiwad, nagu kalliskivi-parwed,
 Wagusasti alla päri-wett.

Halli pilwe piirilt kumendaja kuu,
 Taewataadi ööne küüinal,
 Saatis paistet nagu sulahõbet
 Rääpa laialise lainele. — — — —

Waata, . . . mis jääl hiilgas laene rüpes!?
 Mis jääl sügawuses sätendas?!

Kuula, nagu muinasjutu ilmas
 Heliseva hõbekella hää, —
 Nagu leinaline mõrsjaul
 Langelale nooremehel. — —

Näen, kuulen . . . meelde tuleb
 Väino rahva kangelane Kalew . . .
 Kellahääl ja leinalaul,
 Müriseja mõõga möll.
 Ja mu käsi tõuseb rusikpihul üles,
 — — Kuid ta langeb jälle
 Ja ma nutan, nutan, nutan.

Elu-õues.

Minu lein.

Karjapilliks kõige kõlbulisem
Silekooreline remmelgas,
Aga mina wõtsin selle tarwis
Veinalepa hekkjas pisaras:

Sest ta kewadene sõber õõpik
Soowis teda soojalt minule, —
Kuid ta ise nuttis sajas walus,
Kui mu nuga lõikas lepassse.

Sellest ajast lein mu hingewara,
Ohkamine mulle omane —
Ja ma ohkan leinalisest rinnast
Oma waluleegid laulusse.

Kadunud paradiis.

Kraavis kejanurme ääres
Mängis Karja-Jaan,
Tegi tammi, kuda nõudis
Besiweski plaan.

Seadis wesiratta käima
Tammi pääle ka, —
Ja siis hõiskas, nagu temal
Oleks ilmamaa.

Mina ist'jin Jaani kõrwa
Kraawi kaldale,
Kauplejin end wesikimeistri
Teenistusesse.

Kahel nõuul ja kahel jõuul
Nüüd läks edasi
Chitus ja jahwamine
Päris uhkesti.

Kahewõrra põhjust oli
Nüüd tal hõijata,
Pani kahefordses rõõmus
Wainu kajama.

Kuid ei minul — weskipoiil —
Tulnud tujukest:
Otsisin küll teda „ojast“,
Jaani filmadest.

Viimaks tuli meeskiline —
 Ei, — üks mõõras mees,
 Teretas ja soovis jõudu
 Meie meeki ees.

Oh, nüüd ärkasin ma alles
 Nagu une feest:
 Vapselust mult põgenenud
 Kümne aasta eest!

Nüüd mul teised ettevõtted,
 Teine eluviis:
 Kadund, kadund igavesti
 Vapse paradiis.

Uhe kangelase ees.

Õnnelapsed, kell' on mõõras
 Veiba murda filmavees,
 Kelle elurada särab
 Kullalises die-kees!

Siin on mees, kes tunneb elu
 Wiletsuse täiuses,
 Kes on kujunenud walu
 Hellitatud õnne ees!

Õnnelapsed, kell' on wõõras
 Walu, raske elu sees,
 Kummardage, kummardage
 Walu majesteedi ees!

Tõendus.

Mu sünnipäewaks õnne
 Ja soowis rohkeste
 Ja rahu, palju rahu
 Veel tagast järele.

Ma tänan! Rahu leiab
 Kõik tõesti minu rind;
 Sest üürifese pärast
 Sünd wastu võtab mind.

Palju.

Mõisaherral palju karja,
 Väikeline karjamaa;
 Moosamehel palju lapsi
 Rohke söögisuga.

Pangaherral palju raha,
 Kaubaherral kaup on;
 Tänuks millionid tähed
 Meile x ja y.

Minul palju tööd ja waewa,
 Palju äpardusi ees,
 Palju hoolt ja palju muret
 Ainukele rinna sees.

Minu töö ja waew ja higi,
 Mure lõppemata, juur —
 On mu liikumata wara,
 Minu jäädaw inventur.

Pilw e l e.

Ferd. Avenarius'e järele.

Rända, pilweke, rända
 Üle mere ja maa;
 Minagi rändasin palju,
 Rändasin rõõmuga.

Ära ma rändanud olen
 Onne ja mure ka, —
 Rända, pilweke, rända
 Üle mere ja maa!

Uhe kontserdi mälestusleks.

Raua waatafin ma Põhja
 Igatsewa pilguga —
 Ja siis kuuldus: „Ööpik*) tuleb
 Saulma meie laanesja!“

*) „Soomemaa ööpik“ — kunstlaulja pr. Alma Johström.

Tuli — laulis. . . Oh kuis suudaks
Seda ära ütelda,
Mis ma hinge põhjas tundsin
Pilgufese ajaga!

Kuulsin kauget metsakaja,
Õnne kättesaamata,
Meelitawat Selle*) hüüdu,
Villehingi laulusa.

Kuulsin nagu õitsilindu,
Tuhat-keelel hüüdejat,
Kuulsin Keerubimi mängu,
Võidulaulu vägewat.

Kuulsin nagu rõõmust naeru,
Nagu nutukahinat,
Nagu õndsaid armuhääli
Noores rinnas ärkawat . . .

Ja siis wärisewas walus
Jumalaga jätmise,
Kuda surmasõrmil katkeb
Wiimne kandlikeeleke.

Kuulsin ema häälitjusi
Uinuwaie lapsele,
Kosutawaid troostisõnu:
„Miks sa nutad, lillike?“

*) S. Jungi seletuse järele Murueide kolmas tütar,
puude ja koduloomade jumalanna, metsa jumalanna.

Seletus, miks lille nutab —
 See jäi talle andmata.
 Tema läks. . . Ma waatan Põhja
 Igatsewa pilguga.

Eestpaluja.

Minu ainus wäike õde,
 Armas õde
 Uinus waitfelt, palwetades
 Surma unesse.

Palwes uinus, palwes heljus
 Üles taewasse,
 Heljus inglise saatel
 Isa troonile.

Wenna eest ta hingekene
 Tõttas paluma,
 Teadis: wenna eest on palju
 Tarwis paluda.

Ja ma tean: tema palwe
 Märtsa mõjuga —
 Tema palwe waral ilmas
 Kergem elada.

Küsimus.

H. Hermann'i jaksakeelse laulu järel.

Ma tunniſtan ja tunniſtan,
Ei tea ometi,
Kus näinud ſeda nägu ma,
Neid ſilmi ennemi.

Kas muſtalt kaetud afnala
Ma naabrufes waſt näin'd,
Kui kaua, kaua aja eeft
Ma kodunt ära läin'd?

Kas ſurnuwankri taga waſt
See polnud wäratel,
Kui mahajäetud tütarlaps
Sääl nuttis nõrkewel?

Ma tunniſtan ja tunniſtan,
Ei tea ometi,
Kus näinud ſeda nägu ma,
Neid ſilmi ennemi.

Üks wanamees.

Maewalt olin lapſe-ea
Selja taſa jätnud ma,
Kui nad mind ju wanaks hiiüdsid
Ilma naljatufeta.

Waewalt olin wahest jõudnud
 Mehe-ea piirini,
 Kui mind juba wanaks isaks,
 Wanaks raugaks kutsuti.

Neil on õigus, kui nad hüüdwad
 Wanaks isaks, raugaks mind,
 Neil on õigus, sest nad näewad,
 Mida warjab minu rind.

Minu süda hall ja wana,
 Haua äärel minu meel,
 Minu süda hallilt, wanalt
 Rändas juba farjateel.

Õiguse otsija.

— — Ja ta otsis õigust ilma seest,
 Otsis teda seitsekümmend aastat taga,
 Otsis jälgt, kus antaks teda ainult
 Sõpradele, antaks raha eest, —
 Otsis jälgt, kus teda polnudgi.

Wana, wäsin'd, aga sirgest käis ta teed
 Ega kummardanud neid, kes õigust
 Kuldsse prilli läbi jagawad.

Wana, wäsin'd, aga lootus-säde —
 See ei kustunud ta südamest.
 Ja ta otsis weel, ta otsis kaua weel. . .

Tema furi. . . Aga lootus-säde
Surresgi ei kustun'd südamest.

Tema waatas üles kuu ja tähte poole
Vootuses, et weel üks Kohtumõistja
Suur ja wägew
Diguſe tall' mõistab wiimati.

Kui lööb wulifema wetering.

Maene sõber! Eila said weel aru,
Mis on armastus, mis isamaa —
Täna juba fahwatamud, wäsin'd,
Jhkad Maarja mullas magada.

Sinu filmas sära, — kuid see sära
Pole rõõmurikka elule:
Ta on kannatusse hällisõber,
Waatab furmaingli filmasse.

Ta on kewadene lumeläige
Siis, kui jää on ojas murdumas,
Ta on wiimse weretilga jume
Südamessa tasa tuitawas.

Ta on sära, mis wast homme kustub,
Kui lööb wulifema wetering. . . .
Homme?! Jssand, ole armuline,
Wõta wastu kallist sõbrahing!

Mõõrsil niinunud. *)

Mõõral pinnal, kaugel lõunas,
 Uinus tema waikseste,
 Panges elu öieajal
 Säte warju haaasse —

Kaugel lõunas, jääl, kus taewas
 Helgib selge sinaga;
 Sääb, kus uhked mäeharjad
 Säravad kui sullasja.

Villed, koit ja taewasina —
 Ei nad teda meelita,
 Tema rinnus ainus hülle:
 Gestimaa, mu Gestimaa!

Oh kui palawalt ta ihtas
 Kodumullas magada,
 Teades Gesti öde, wenda
 Haua äärel leinama.

Tahtis wiimseid palwesõnu
 Oma keeles kuulda weel,
 Soowis hella emapilku
 Saatjaks wõtta surmateel'.

*) Sõpetaja Jaan Vellep, † 16. juunil 1898 Helweetsia-
 maal Männedorfis.

Seotud südamele.

Mus söber.

Alles eila saine tutvaks meie,
Täna juba sõbrad sinana . . .
Ja me käime mööda jõekallast
Käikäes waitse rahuga.

Sina waatad lainetesse alla,
Kuda kadusid nad järgeste,
Kuda kadusid ja kudas uued
Birwendades tulid ülesse.

Ja me käime mööda jõekallast
Käikäes waitse rahuga . . .
Kaldal weski, müraw lauawabrik,
Kõrge kiwikorsten suitseja.

Mina näen musta suitsupilwe
Ohulainetesse kaduma,
Näen kaduma ja uusi pilwi
Jälle tõusma musta sambana

Ja ja naerad, naerad wallatumalt
 Määratuma rõõmutuju sees —
 Mina tunnen, kuida tume walu
 Alwaldab end waikses filmawees.

Külaskäik.

Heinz Tobote jutu ainete järele.

Puruwäsin'd käigust, näljast, walust
 Istun kraawi kaldal kivihiimikul.
 Häält, ei hülüdu pole kuskil kuulda.
 Ainult külmad kandilised kiwid
 Beer'wad kolisedes minu all,
 Kui end liigutan, et ümber waadata.

Nöörisõige maantee minu ees,
 Misse lõppemata pimedasse wiib.
 Störgel tähtedeta taewas, ümberringi öö,
 Waikne, tondiline, nagu hauassa.

Minu selja taga linn, kust praegu tulid,
 Komberdades mööda külman'd maad.

Taewas punetab jäl nagu tule-udus,
 Nagu wereaurus koledas.
 Nagu kauge tulekahju kuma
 Tõuseb õhetades ülesse.

Jälestusel täidab see mu rinda,
Et ma meeleheitel langeks lumesse,
Vangeks lumesse, et kõike unustada,
Mis mull' tunda andnud waleline ilm.

Oh, ma olen kõigist unustatud,
Wilets, nagu koer, kui metjaloom. —

Rõle kartus täidab minu hinge
Ja mu huultelt kostab kisa kaugele:
— Helmi! . . . Helmi! . . .
Aga midagi ei wasta mulle.
Ainult must ja tähtedeta öö
Walwab minu üle nagu surm. . . .

Ma jään wagusaks, ma istun, nutan . . .
Enesele arusaamata.

Ja ma tunnen, tunnen täiel wõimul,
Et üks unenägu imeilus,
Mis mu terwest elust läbi käis,
Igawesti lõpetatud nüüd. . . .

Ja ma wahin taewas tuleudu,
Nagu oleks tema jüüdlane;
Wahin, kuida linna kohal kuma,
Nagu suure tulekahju a'al. —

Nüüd lahkus armastus.

Nüüd lahkus armastus ja lahkus sõprus,
Nüüd õnn ja rahu lahkus rinnast ka,
Ja armuga veel ühes lahkus tema,
Kes surmani ei luban'd lahkuda!

Kui lahkusivad kõik, kes saatjaks olnud
Ja seltsiliseks mulle eluteel —
Miks pärast jäid siis, walu, veel mu rinda?
Miks pärast, pisarad, siis jäite veel?

Kadunud ingel.

Rahu, rahu! kispandab mu süda.
Rahu! hüüab minu lõhkew rind.
Kuhu jäänud õnneingel rahu?
Küsin, filmatera kuldne, find.

Oh kui wähe wiibis ta mu juures —
Waewalt siis, kui õitses ellerhein!
Eumetulekut ei oota mure,
Ega luigelendu oota lein.

Waewalt paranefid wanad haawad —
Juba uutele ma andsin maad,
Uutele, mis iverised ja suured —
Ei ma usu, hing, et wõitu saad. . . .

Tunnen, kuida wäheneb mu weri,
 Kuida kahwatanud, wäsin'd ma . . .
 Ja need haawad, werised ja suured,
 Ja see walu ilma lõpmata!

Oh jätke, sõbrad.

B. Friedheimi järele.

Oh jätke, sõbrad, üksinda
 Mind oma waluga:
 Mu süda jätke puutmata
 Ja kurbtus nõudmata.

Kaks selget silma — oh kui truud! —
 Mind siisgi petšiwad.
 Üks sõna kindel, siisgi tal
 On järel pijarad.

Kõik möödas, wäljas puhub tuul,
 Mu tali alan'd ka.
 Mu süda ütle mata kurb —
 Ta jätke puutmata.

Süüdlased.

Kurb ja õnnetu sa üksi rändad, rändad,
 Nagu kogemata juhtun'd ilmasse.
 Ja kui wärisewat tuld, kui halli warju
 Näen su kannul käima, nagu saatjad weel.

On wafst minu määratuma! fuurel walul
 Tuluksse wirwendaja fuju niitüd?
 On wafst minu põue piin fui waitne wari,
 Kellele ja, truudufeta, truukis jäid?

On wast need, kes kõnnivad nüüd sinu jälgil,
Needes hirmutawad õnne eemale?
On wast need? . . . Siis katju neid sa ära
wõita —
Mina olen andeks andnud sulle kõik.

I g a t s u s.

Oh kui palju, palju
Oleks rääkida!
Rääkida, mis koormal
Rõhub rinnasja.

Aga kus on sõber,
 Minukene, truu,
 Kellel' kõike, kõike
 Awaldaks mu juu?!

Oh mis' igatsufes
 Šogab minu rind!
 Arm, oh arm — mu iha,
 Kus ma leian sind?

Õde ja wend.

Minu wastu laua ääres
Häbelikult istus ta,
Õpetas säääl wäikest wenda
„Ruke-aabist“ lugema.

Olgu linnud ligikonnas,
Olgu lilled õitsemas,
Olgu pasunad ja pillid
Õksitamas wärawas:

Tema loeb: a=b, o=b . .
Oma wäike wennaga
Ega läbe filmi tõsta,
Minu poole waadata.

Wennafene ei saa aru,
Sest tal on ju wäike pää;
Wäike pää weel seda wäiksem,
Et on õde liiga hää. — —

— — — — —
Lätsin õe-wennapaari
Teineford weel waatama —
Wennafene weeris kofku, —
Õde waatas wabana. — —

— — — — —
Weel läks mööda mõni nädal, —
Külla lätsin kolmat fford . . .

Waata imet, wennakene
Targem oli mitmewõrd.

Nüüd ta luges terwed sõnad,
Terwed laused kofku ju:
Euges sest, kuis tähti särab,
Hellal hõbehelgil kuu.

Defene oli rõõmus,
Üles waatas, naeris ta,
Naeris . . . naeris nagu koidu
Silmadesse särama. —

Kui nüüd lähen, pooled päewad
Wahime ja wahime . . .
Wennakene aga waikib,
Sest ta loeb ju selgeste.

Ja me rääkisime.

. . . Ja me rääkisime kaua, kaua,
Jutt ei lubanudgi lõppeda.
Tema oli pilwepiiril elan'd,
Oli läbi käin'd Helwetsia.

Silmad särasivad waimustuses,
Kui ta senneriteft seletas;
Seletas, kuis tõusew koidutuli
Mäetippudel on õõgamas.

Tuli kullas, teamandiwärwis
 Smure päiksetule kulde ees;
 Sula raud ja wikerkaarisära,
 Noosidhe kaste ilu sees. . . .

Rääkis kaua, rääkis waimustuses,
 Silmad särasid kui koidusja. . .
 Sõna julge, helisew ja mahe,
 Oh kuis tunnen sinu mõju ma!

Palju walgust!

Palju walgust, liiga palju
 Wastu helgib korraga —
 Nagu roosilisel õhel
 Hoowab üle laia maa!

Helgib filma, oh ma pean
 Silmi hoidma tema eest,
 Kuna määratumas fooris
 Kewad hõiskab õnnedest.

Süda, kes sa jälle ärtad
 Pika talwe järele,
 Smudad kuninglikku walgust
 Teretada julgeste?

Walgufega liginewad
 Villed, õnn ja kewade — —
 Miks nii tormiliselt tukjud,
 Süda, süda, kullake?

Lume sees.

Õgawal palgel, säravail silmil
 Jooksis ta lume sees.
 Nooruse wallatus, lust ja julgus
 Naeris ta filmades.

Õgades, särades, hõiskehülidel
 Voopis mind lumega —
 Lumi, mis langes ta roosila sõrmilt,
 Põletas tulena.

Langes mu selga, päha ja kaela:
 Südant ta põletas —
 Põleja süda mu ilusa neiu
 Jalgele komistas.

Laulupidu sõlg.

Särav laulupiduline
 Hõbedane sõleke,
 Palun teiste hulgast tulla
 Minu seltsis õuesse.

Mul on jalalihi asju
 Sinu käest küsida,
 Bahest elu, surma pääle
 Võidelda weel sinuga.

Sina, õnneline hõbe,
 Kolmepäewa kuningas:
 Kulbne oma õrna rinna
 Ainult sulle usaldas.

Sõlekene, sõbrakene,
 Tõega nüüd tunniſta,
 Mis ja kuulſid tema rinnal
 Oma hõbe-kõrwaga?

Mis ja nägid õnnesäral
 Tema siinſilmades?
 Mis ja tundſid liikumala
 Ise oma südames?

Sõlekene, sõbrakene,
 Wandus — wandus filmamees,
 Wandus wankumata tõde
 Tunniſtada minu ees —

Ja siis rääkis: „Kullakene
 Suure foori keskela
 Paulis õnnest, armu-koiduſt —
 Sinu pääle mõtles ta.

Tema kiitis metſailu,
 Vildeilu lauluga,

Kiitis walgust, taewasina —
Sinu pääle mõtles ta.

Ja kui marumüral kõlas:
„Gestimaa, mu isamaa!“
Siis ta filmad särasiwad —
Sinu pääle mõtles ta.

Ja ta waikses palwelaulus
Süüta pisaratega
Palus kõige eest, mis kallis —
Sinu pääle mõtles ta.

Mina — heliseja hõbe —
Ühes laulsin temaga,
Õnnistasin tema tundeid —
Sinu pääle mõtles ta.”

Põllukesele.

Põllukene, sina tead,
Et me sõbrad oleme,
Et mu isa, wana isa
Sind on küündnud hoolfaste.

Sina tead ka, et mina
Siis ju wagu ajasin,
Kui ma üle adrapära
Wahest waewalt ulatin.

Sina tead, oh, sa tead,
 Kuis sind kalliks pean ma,
 Kuda wiimse wiljatera
 Jaganud ma sinuga. —

Müüd sest mehest, kesse olnud
 Adrapära kõrgune,
 Kaswanud on suuri meesi,
 Pikka poisji sinule.

Müüd sel mehel sõrafilma,
 Ilus, nobe neiuke,
 Keda tahab kodu tuua
 Perenaeseks talusse.

Aga pulmapäewaks — tead,
 Kuldatallis põlluke? —
 Kaeru tarwis hobusele,
 Püülit pulmarahwale.

Põllukene, luba mulle
 Seda meeldetuletust,
 Et su käes on pulmaluba,
 Pulmarõõm ja pulmalust.

Aga minu ja mu kalli,
 Kauni, noore naese käes —
 Meie käes on tänupalwe
 Pulmapäewal altri ees.

Sõnadeta salajuttu.

Sõnadeta salajuttu

Rääkis neiuke:

Rääkis huulelt huule pääle,

Põuest põuesse.

Rääkis säravala filmil,

Huulel õõgawal —

See ainuke tuli

Tundeleegi all.

Rääkis otsatumaft õnnest

Kullakesele

Tulekirjas tulemuju

Tulesiidame.

A. v. Bengarteni kõnet kuulates.

(6. novembril 1898).

Tema pajateles palju,

Kaua rääkis ta,

Kuda reisinud ta jala

Ümber ilmamaa.

Jutustas, kuis wiletsustest

Tema läbi käin'd,

Mis ta hääd ja mis ta paha

Pital reisir näin'd. — —

Minu kõrval rahwa seas
 Istus neiuke,
 Pani wõõra reisimehe
 Sõnu tähele.

Wõõras rääkis — neiu filmad
 Särastwad tuld, —
 Oh säääl leegionid lilled,
 Tõusew koidukuld!

Wõõras rääkis — mina kuulsin, —
 Enam nägin ma:
 Nägin koidu, nägin taewa
 Neiu filmasja.

Taewas — jinine kui sammet, —
 Tähed, päikene,
 Puhtaw lõuneline loodus,
 Õitsew kewade.

Nägin, kudast uhkes ilus
 Tõuseb Kaukasus,
 Nagu piiramata priius,
 Rujum wabadus.

Nägin ahneid tiigri-filmi
 Metsas pimedas,
 Nagu tuled rõõmlikoobas
 Saaki ootamas.

Nägin: kihwtiline madu
 Longas üle tee —
 Ja ma tundsin wärisedes,
 Kuda ligi see.

Seisin kole kuristikul
 Haigutawal suul,
 Nimates, et surm ja elu
 Wõitleb igal pool. — —

Kõne lõppis — neiu tõttas
 Ühes teistega, —
 Aga filmad minu meeles
 Ala lõpmata.

Kuigi kujutavad surma,
 Täewast korraga,
 Soowiks terve eluaja
 Meisfe waadata.

Reisifihf.

Hudishimu ajas wälja
 Isamajast mind —
 Waba woli tahtis tunda
 Waba mehe rind.

Kompas uuriketi külles
 Näitas põhjasse:
 Põhja poole, põhja poole
 Wiis mind reisitee!

Põhja poole, põhja poole
 Väbi Wirula!
 Põhja poole — Põhjalasse
 Ille mere, maa!

Põhjalas on nägus talu,
 Mõnus peremees,
 Põhjas külmal kaljurannal
 Ime-wägi fees.

Ei mind kuskil wastu wõetud
 Nõnda, nagu sääl,
 Ei mind kuskil teretanud
 Armastuse hääl.

Peretütar, sinifilma,
 Võbus, lahke lind —
 Oh ta siidus filmadega,
 Südamega mind! —

Meelitagu teisi mehi
 Soe Saamara,
 Juhtigu kas kümme kompast —
 Mind jeob Põhjala!

Lauljad.

Mäike sinisilma neiu
 Paulis foori ees;
 Tema taga teises ääres
 Pikk ja sirge mees.

Maheadasti, lähedasti,
 Jme=hellaste
 Paulis sinisilma neiu —
 Võbus lõoke.

Tema taga teises ääres
 Kõlas vägew häääl . . .
 Nagu maru metsaladival,
 Pikne pilve pääl.

Ja see vägew marumüra,
 Ja see lõolaul
 Heitsid teine teise hõlma,
 Kõlasivad auul.

Ja see vägew pasilaulja,
 Ja see neiuke
 Paulsid teine teise pärast,
 Teine teisele.

Paulsid, laulsid . . . kuni endid
 Kõtku laulsivad —
 Üheskoos nüüd terwest elust
 Väbi laulavad.

Waikne jooja.

Rudolf Baumbachi järele.

Nad hoidsid kannud kõrgel käes
 Ja laulsid üheskoos,
 Nad kiitsid Minni, Mannikest
 Kõik waimustuse hoos.
 Kuid üks neist istus wagusalt
 Sääal õllekannu ees —
 Ta ilma kallikeseta
 Wist oli ainufene mees.

Dõ tuli. Waikis wiimati
 Ka rõõmus lauluhääl,
 Ja wäsimuses lamas siis
 Üks fiin ja teine sääl.
 Kuid üks ei magan'd . . . fargas maast
 Ja tõttas oma teed.
 Ei keegi tea, kuhu läks,
 Sest sügawad on waiksed weed.

Lillekese kaebtus.

Johanna Ambrosiuse järele.

„Ma palju kannatanud,
 Nii kaebas lilleke,
 „Kui karmid käed puutnud
 Mu die-kroonisje.

Mind hoolimatal kombel
 On maha sõtkutud,
 Mu elujõud on raugen'd,
 Mu ilu kadunud.

Sa üksi mööda läksid
 Nii uhkest ülbestest —
 Ja kõige rohkem valu
 Tõi see su lüllele.

S a r t u s .

Minu kullakene närtsis noorelt,
 Tema kanti wara hauasse,
 Maeti kihelkonna idapiiri,
 Versta kümme siit wast kaugele.

Kallid sõbrad, kui mu wäsin'd teha
 Üksford kalmukambri kannate,
 Seadige siis nii mind mulla alla,
 Et mu filmad näeksid idasse.

Seft ma kardan, et ma wiimisel päewal
 Waluwäsimust jään puhkama,
 Kardan, et mind kuldne maha jätab,
 Ragu nüüd mind maha jätnud ta.

Ruumi küllalt.

W. Wadernageli järelle.

Ruumi küllalt mulle jäänud
 Shulossits alale,
 Ruumi armu tarwis rinda,
 Rahu tarwis mullasse.

Nalja tujul.

W a r a s.

Margad saadetakse Siberisse,
Kuni külmemani mereni;
Aga siiajääjad warastawad
Seda südimalt weel edasi.

Ei neil' wastu pane rauakangid,
Ei neid kurdad koerad hirmuta:
Pole ime, kui nad talu wara
Wiivad kõige peremehega.

Minu talust kolme luku tagast
Wiidi minu wara wiimane:
Waras ütle mata ilus, armas —
Ära warastas mu südame.

Kõrgeaaulised kohtuherrad,
 Ärge saatke teda Siberi:
 Minu südame, mu wiimse wara,
 Ühes wõtaks tema ometi.

Näitusel.

Oh wõiksin armu walu
 Siin ette näidata,
 Ma inestama paneks
 Kõik rahwa korraga.

Ma wõidakš sada rubla
 Ja kuldse midali,
 Ja midaliga ühes
 Mu neiu tagasi.

Mu neiu, torm ja uhke,
 Jääks minestusesse,
 Ja minestades langeks
 Mu kuuma rinnale. . .

Sest minu arm on sügaw
 Kui Wäikne okean,
 Ja minu walu kõrge
 Kui Balkan taewa all.

Ani-Annuse kuulsus.

Oh kuis mina ihtan kuuljaks saada,
Kuulsust taga a'an kui ratsamees,
Aga asjata! Kuid õnneline
Veiab teda kas wõi une sees.

Nii on hädalt aasta mööda läinud —
Ani-Annusest saan'd kuulus mees:
Ta on kuulus terwes kihelkunnas,
Kuulus peaaegu kreisi sees.

Ani-Annus kuulus? Kuust see tulnud?
On wast mõne toimetaja sõber ta?
Ehk wast selle sõbra sõbra sõber?
Ehk wast kümne lehe tellija?

Ehk ta on wast hobuseid ja hãrgi
Näitusele wiinud hulgani?
Wõi ehk wallawanemate kogul
Kreisi jaadikuks ta waliti?

Wõta näpust! Ei see ole nõnda!
Hoopis teisest küljest kuulus ta!
Ei tal tarwis olla sõbra sõber,
Ega mitme lehe tellija.

Ei ta pruugi näitusele wiia
Rahuar mastawaid elajaid;

Ei ta pruugi kreisijaadit olla,
Kui nad selleks teise mehe said.

Tema kuulsus asub tema ligi,
Asub tema oma kodu sees:
Sellest ajast, kui ta naese wõttis,
On ta kuulsa kurja naese mees! --

Aga sellele, kes kadestust nüüd tunneb,
Olgu nõnda palju üteldud,
Et ta oma kuulsuse ja nime
Polehigi sees on teeninud.

Kuulsus nõuab lambakannatuse,
Nõuab sada, sada ärksat ööd,
Nõuab pikad pisarate ojad,
Nõuab tõsist kangelasetööd.

Pammas, hobune ja wahisoldat
Pead olema siin ilma sees,
Kui sa tahad Ani-Annus olla —
Kuulsa kurja naese kuulus mees.

Tõistre-Nanna.

Üliarmas laps on Tõistre-Nanna,
Nagu teisest ilmast pärit ta:
Armast olekut ja ilu, tarkust —
Neid on antud talle kuhjaga.

Ta on nagu rõõsas piimas pestud,
 Nagu õhetaja metsaröös.
 Terwe pere armastus ja uhkus
 Nannas, ainsas perepojas, koos.

Ta on tark — ei targal lapsel ole
 Tarmis kooliwahet tõndida —
 Viati weel talwel külmal ajal,
 Tuhiseja lumetuisuga.

Nanna istub kodu soojas toas —
 Rumalad, need wõiwad õppida, —
 Memmekene, nennekene söödad
 Teda sooja sealihaga.

Söödad talle nimelt sea nina,
 Sea keeleliha hoolfaste,
 Ütleb: „Siis saad sina kirjutajaks,
 Siis saad keeletargaks, pojake.“

Pojakene sõnakuuleline,
 Bastupanemata tema sõõb:
 Paari nädalaga seainad,
 Seakeeled tema üle löõb.

Ja ta tarkus tõuseb, nagu oleks
 Kulbiga tall' antud ülewelt;
 Sest ta räägib: „Siwer saawer laawer . .“
 Ruda kuulnud seatarjuselt.

Kirjutuses aga mitme võrra
 Keeletarkusest ta võitu saab:
 Kirjutab kui harjasloomgi wahest,
 Keske mulda mööda wagu a'ab.

K a s s i d.

Kassikene, Kassikene
 Suured sõbrad mõlemad:
 Oma rõõmud, oma mured
 Kahe pääle jagawad.

Kassi tujud — Kassi tujud,
 Kassi tujud aga kass;
 Mängib murul kassikene,
 Hüppab õnneline Kass.

Minul ka üks sõbrakene,
 Kallis kasuwendake;
 Aga meie hingesoowid
 Sugugi ei ühine.

Minu wend on minu saatus —
 Tuhatküüneline kass:
 Tuhat küünt ja tuhat tuju,
 Mina tema wäike Kass.

Nad naersid.

Nad naersid mu jõuetut raudjast,
 Mu wana kuube ka, —
 Kuid ei nad mu luulehobust,
 Mu Peegast, naerda saa.

Las' naerda! Sest kuub ja raudjas
 On nende farnased:
 Wast täna wõi homme juba
 Nad rändawad Petseri *) teed.

*) Ragu tuttav, ostawad ja wahetawad setukesed
 wanu hobuseid ja narusid, mis wiimasel nad Petseri
 ligidale Rāpina paberivabrikusse wiiwad.

S i s u.

	Pehef.
Ena hauai	3—9
Isamaa pinnal	10—16
Elu-õues	17—27
Seotud südamel	28—48
Kalja tujul	49—55

